

— Dao sam šezdeset dolara za tog konja.
— Pljujem ja na tvoj novac, reče čika Kozrov.

Ustade i odgega se napolje, tresnuvši vratima.

Majka pokuša da objasni.

— On ima dobro srce, reče ona. — Sve je to samo zato što čežne za domovinom i što je tako krupan.

Seljak se diže i ode, a ja otrčah kod svog rođaka Murada.

Sedeo je pod jednom breskvom i pokušao da namesti krilo jednom povređenom crvenađaku koji nije mogao da leti.

— Šta je? — upita.

— Seljak, Džon Biro, rekoh. Bio je kod nas. Traži svog konja. Drži ga već mesec dana. Obećaj mi da ga nećeš vratiti dok ne naučim da jašem.

— Tebi će trebati godina dana da naučiš da jašem, reče moj rođak Murad.

— Pa, mogli bismo konja zadržati godinu dana, rekoh ja.

Moj rođak Murad skoči na noge.

— Šta? — prodera se on. — Je l' ti to nagovaraš jednog Garaglanijana da krade. Konj se mora vratiti svom pravom vlasniku.

— Kada? — upitah ja.

— Najdalje za šest meseci, odgovori on.

On baci pticu u vazduh. Ptica je snažno udarala krilima, dvaput je skoro pala, ali konačno polete, pravo uvis.

Rano izjutra tokom dve nedelje, moj rođak Murad i ja izvodili smo konja iz šupe u napuštenom vinogradu, gde smo ga skrivali, pa smo jahali na njemu, i svakog jutra, kad bi na mene došao red da jašem sam, konj je preskakao čokoće i grmlje, pa bi me zbacio i otkasao. Uprkos svemu, nudio sam se da ču naučiti da jašem kao što jaše moj rođak Murad.

Jednog jutra, vraćajući se u Fetavadžianov napušteni vinograd, naletesmo na seljaka Džona Biroa, koji je išao u grad.

— Pusti mene da govorim, reče moj rođak Murad. — Ja umem sa seljacima.

— Dobro jutro, Džone, reče on seljaku.

Seljak je čežnjivo gledao u konja.

— Dobro jutro, deco mojih prijatelja, kaže on. — Kako vam se zove konj?

— Duša, reče moj rođak Murad na jermenskom.

— Lepo ime, reče Džon Biro, za lepog konja. Mogao bih se zakleti da je to konj kojeg su mi ukrali pre mnogo nedelja. Smem li da ga pogledam u gubicu?

— Svakako, reče Murad.

Seljak pogleda konju u gubicu.

— Zub za Zub, reče. — Ja bih se zakleo da je ovo moj konj, da vam ne pozajem roditelje. Dobro mi je poznato da vam je porodica čuvena po poštenju. Pa ipak, ovaj konj je brat blizanac moga konja. Kakvo sumnjaljalo pre bi poverovalo svojim očima no svom srcu. Zbogom moji mladi prijatelji.

— Zbogom, Džone, reče moj rođak Murad.

Rano sledećeg jutra odveli smo konja i stavili ga u šalu u vinogradu Džona Biroa. Psi su išli za nama ne oglašavajući se.

— Psi, šapnuli svom rođaku Muradu. — Mislio sam da će lajati.

— Lajali bi oni na kog drugog, reče on.

— Ali, ja umem sa psima.

Moj rođak Murad obgrli konja, snažno prisnuvši svoje lice uz lice konja, pogladi ga, a onda odosmo.

Tog popodneva Džon Biro dođe k nama u čezama, da pokaže mojoj majci konja koji mu je bio ukraden, pa vraćen.

— Ne znam šta da mislim, reče. Konj je snažniji no ikad. A, osim toga, i bolje je volje. Bogu hvala.

Moj čika Kozrov, koji beše u sobi, razjari se i prodera: — Čuti, čoveče, čuti. Konj ti je vraćen. Ne mäslji na to.

Prevela: R. Šević

WEEKEND

fero lipka

WEEKEND (2)

subota na zelenoj livadi
s raskrećenim nogama
trave masiraju
olabavljene mišiće
sise se podižu
prema suncu
nasilnički nas osvajaju
prirodne lepote made in

ali praznina raste
u organizmu čoveka
na mestima
rezervisanim za boga
intimno mirišu
gvožđe beton i plin

SAUNA

svi žure u saunu
kao posle velike zime
kao da toplo leći
nevidljive rane
kao da unutra sedi gol
debo bog

koža za kožom
sa nas pada lagano
kao lišće sa drveća
u oblaku pare
nad užarenom peći
telo drhturi
kao pihtije
svi misle na čistilište
na grebove i na nevaljaštine
a očišćuju se jedva
od prljavštine

ARHEOLOGIJA

prvi šalje poruke u vasiionu
koje ne stižu ni do njegovog uva

drugi lovi senke po ulicama
i sam je senka

treći se spustio u svoje spoljilo
četvrti kalemi proteće na jesenje drveće

peti je zgrabio krčag sa vinom
i još ga i posle smrti drži

šesti bi voleo da pobegne
iz svojih šest koža

svi tapkamo po zemlji
nogama stvaramo novi sloj
pismo nevidljivome

ko zna kada
ko i šta
o nama će da pročita

BELESKA:

Slovački pesnik FERO LIPKA rodio se u Bratislavu, u Čehoslovačkoj, 1946. godine. Živi i radi u Bratislavu, gde na Filozofskom fakultetu predaje jugoslovensku književnost. Pripada srednjoj generaciji slovačkih pesnika. Do sada je štampao sledeće knjige poezije: Hajka (1970), Jezero (1976), Zemlja na jeziku (1978), Orfej na biciklu (1980), Argonauti (1981). Bavi se esejistikom i književnom kritikom. Prevedi poeziju i prevodi sa srpskohrvatskog, slovenačkog i makedonskog. Do sada je preveo niz istaknutih jugoslovenskih pisaca. Književni prevodi: I. Andrić: Omerpaša Latas; M. Crnjanski: Dnevnik o Čarnojeviću, Seobe; M. Selimović: Derviš i smrt, Tvrđava, Ostrvo; Dobrica Čosić: Vreme smrti; A. Isaković: Prazni bregovi, Tren; E. Koš: Vrapi Van Pea; Ž. Pavlović: Cigansko groblje; izvore iz poezije M. Pavlovića, Početak pesme; Lj. Simovića, Pevanje o čudotvorcu, S. Kosovela, Rastanak sa sobom, K. Koviča, Koreni vetrta, T. Ujevića, Pesme; D. Česarica, Visoki jablanovi i antologija savremene bosanskohercegovačke poezije Sarajevsko proljeće.

Prevod i beleška: J. K.

KLOPKA

tomaž salamun

MAYAMETL

Mayametl blista,
njena kóža blista,
njene oči blistaju. Jezicima, koje ne
znam, govorim na televiziji. Osjećam se kao
Borges, slijep i izgubljen u ovom svijetu.
Šta hoće ova žena, koja me uči
španski? Šta hoće njen
majka, koja uvijek istraže u tome da me
sama doveze kući? Zašto mi ne
dâ dâ da se vozim metroom? Kćerki je dala
asteško ime. Kad sam došla iz
Spanije, 1954. godine, moj drugi
muž živio je ovdje s čoporom
pasa. Svi su imali imena
svetaca. Da li bi mu, dakle, rodila kćerku s imenom
Clara? Ko zna za moju adresu?
Ambasada, dona Luisa, Mayametl. Znaš, doduše, sad
ti? Hoćeš li mi odgovoriti?
Očeće me. Univerzitet i
banke. Kako da uopšte otvaram
usta, kad, pak, pišem u srednjem vijeku,
jezikom, koji se ustajao u
knjigama i koji savladaju samo
definitivno ludi i osobenički poznavaoci
spresovanih slojeva u bibliotekama, hagiografi
sablasti. Ana, pošalji mi još
djetalinica za sreću iz vrta u
Chatsworth Roadu. Ovdje će uskoro
Božić. Idem okolo u
košulji.

KLOPKA

Zlato ne hlapa,
zlato nije voda.
Zlato je vječno dubre, jer kapital je
smrt, koja ne iščezava.
Ne mijenjam se,
samo moja vrijednost se ljujla.
Zalud čekam čovjeka, koji bi mi zdrobio
masku, samo
zečiće lovim u procesu koji se naziva
uljudnost čarobnjaka.
Patuljci mi staju na rame
u procesu koji se naziva
istorija i dvije stvari među nama ne zna
niko:
da sam ljubavnik svih i:
gdje je zločin.

milija glišić: VELIKA SKOLJKA

PISMA

I

Ljubavi, što se
vrtiš kao geometrija,
gdje si? Da stvarno vjerujem u
sebe, kao što kažeš da vjeruješ
ti, ralo s nadničarima, prstu s
obrućima, zemljo s
kišom? Nisam tako
potpun, ni životinje nisu, koje se
pare, zmaj sa zmajem, ovca s ovcom, svjetlo sa
sjenkom. A šta su ti konačno
uzimali ova moja ezoterična metoda i prevodilačka
slast? Nisam li ti sve
vraćao? Odbacila si me, jer si
površan i nestraljiv
čitalac. I zato što sam govorio da sam
bog i vjerovala si. Misliš li da je
okrutnost ono što je bilo
vatra, voda, zrak. Je li ti nešto
bolje sad kad si naslonjena na
drugo rame? Druge, mnogo
trošnije oblike nego što sam ti bio
ja?

II

Fuck you, man! Zar stvarno ne shvataš da si mi
otišao? A kad si mi
stvarno otišao, zdrobio si se kao kakva
odvratna plastična igračka. Kakva
strašna dosada ta tvoja vječna
tema! Ti ništavni sistemiči
farbanja i uzurpiranja živih
ljudi! Svaka žena bi poludjela.
Kao najproždrljivija žaba pio si mi
zrak. Nadi si kakvu Veroniku ili
Magdalenu, da sad — prekasno —
ustanoviš da su tvoje urote s
apostolima premaš prirodne. Priroda,
čovjek! Dakako da sam ti vjerovala. Samo ko ti
nije, prije nego te prozre. Ali polako ćeš
ustanoviš — ili si već — da je i za
istoriju kič što izigravaš ne samo za
žensku. Da. Sad mi je bolje, kad sam
naslonjena na drugo rame.
Lijepo mi je. A to o trošnosti!
Zao mi je zbog tebe. Prestani s tim smiješnim bližedim
licem, »patnjom«, za koju uopšte nisi
nadařen. Te crne rupe, koje si sam
podmećeš, nisu nikakva
ljubav ili odgovornost prema djeci, nego
baš takva šarena laža, kao »tvoja
Maruška«, koje nikad nije bilo. I još i
to objavi, kad si već sve drugo:
nisi više u igri.

III

Sjedim na stolici.
Kao kakav mrtvi svećenik, kojem su
ispili krv.
Cvatu, cvatu
bademi.
Svi idemo kući.
Oblak je zrak.
Izbliža vidiš da ga se ne
da pomilovati.
Parobrodi čekaju da ih
istovare ispred luke.
Juče je bila kiša.
Danas sunce blista.
Cvatu, cvatu
bademi.

S Gringom — chemical engineer — u jumbo
jetu gledam Antony Quinnu kako ote
crnca, predsjednika neke srednje velike
afričke države. Juče je u ribolovu
polomio sedam kostiju. Danas leti na business u
Mexico City. Slažem se: dollars are the best
pain-killers i tako apliciram na
svoj primjer. Konačno, moju djecu
odvajkada kidnapiraju Židovi.

Okean učini sa stravičnošću nešto posebno.
Potop je medu dubokomorske ribe.

Okultni sistemi su tu kao amebe, u zraku:
A s prtljagom u koferčićima je ovako:
oblajhaju ih kao ruskim emigrantima
slike, kad, pak, lete Aeroflotom ili
Alitaliom.

Sa slovenačkog preveo: Josip Osti